

7 Φεβρουαρίου 2015

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες



ὁ δὲ

Ἰωάννης

ἡγεμὸν τοῦ κρυφότου





ὁ δὲ  
Q

Ἰωάννης  
Χρυσόστομος

Παραπονείται, λοιπόν, ο Άγιος για την συμπεριφορά των πιστών μέσα στο ναό, για τις πολλές απουσίες τους, για την αδιαφορία τους: «Σήμερα όλοι σας έχετε μεγάλη χαρά. Μόνον εγώ έχω απέραντη λύπη. Κι αυτό, γιατί όταν αναλογισθώ πώς όταν πέραση η εορτή και αυτό το πλήθος πάλι θα εξαφανισθή. Καίγομαι και λυπούμαι κατάκαρδα. Τόσα παιδιά γέννησε η Εκκλησία και όμως δεν τα βλέπη για να τα απόλαυση σε κάθε σύναξι, αλλά μόνον όταν υπάρχει κάποια μεγάλη εορτή. Πόση αγαλλίασις πνευματική, πόση χαρά, πόση δόξα για τον Θεό, πόση ωφέλεια για τις ψυχές θα υπήρχε, αν σε κάθε σύναξι βλέπαμε να είναι γεμάτη η εκκλησία; Τι μπορώ, για πες μου, να σε διδάξω για όλα τα αναγκαία της πίστεως, όταν έρχεσαι στην εκκλησία μία ή δύο φορές τον χρόνο; Για την ψυχή, για το σώμα, για την αθανασία, για την Βασιλεία των ουρανών, για την κόλασι, για την γέεννα, για την μακροθυμία τού Θεού, για την συγχώρησι, για την μετάνοια, για το βάπτισμα, για την άφεσι των αμαρτιών, γι' αυτή την δημιουργία, την ουράνια και την επίγεια, για την φύσι των αγγέλων, για την κακουργία των δαιμόνων, για τα τεχνάσματα του διαβόλου, για τον τρόπο ζωής των Χριστιανών, για τα δόγματα, για την ορθή πίστι, για τις διεφθαρμένες αιρέσεις;» (Λόγος εις το άγιον Βάπτισμα).

Παραπονείται για την αδιαφορία των Χριστιανών για τα πνευματικά. Ερμηνεύων το τού Κυρίου «Ζητείτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται ημίν» (Ματθαίου ΣΤ', 33), αναφέρει: «Προσέξτε, μη ζητείτε, λέγει ο Κύριος, τα τού παρόντος βίου διόλου. Εμείς όμως συνεχώς αυτά ζητούμε. Λέγει να επιζητείτε τα επουράνια. Εμείς όμως ούτε για λίγη ώρα δεν τα επιζητούμε. Ίσα ίσα όση μέριμνα επιδεικνύουμε για τα βιωτικά, τόσην ολιγωρία και αδιαφορία έχουμε για τα πνευματικά. Μάλλον δε η αδιαφορία μας είναι πολύ περισσότερη»(Ομιλία ΚΒ' εις τον Ματθαίον).

Είχε δε ο ιερός Πατήρ πρόβλημα με το ακροατήριόν του. Άλλοτε συνωθούντο, άλλοτε εξηφανίζοντο.

Κάποια μεγάλη Τεσσαρακοστή συνέβη το εξής: Αρχίζει την Καθαρά Δευτέρα την ερμηνείαν εις την εξαήμερον τού Μωυσέως, τις εξ δηλαδή ημέρες της δημιουργίας. Ομιλία πρώτη: «Χαίρω και ευφραίνομαι γιατί βλέπω να στολίζεται η Εκκλησία τού Θεού με το πλήθος των παιδιών της. Σάς βλέπω όλους να τρέχετε προς τον ναό με πολλή την χαράν». Έρχεται η Καθαρά Τρίτη: «Είμαι γεμάτος σήμερα με χαρά μεγάλη, βλέποντας τα αγαπημένα σας πρόσωπα». Τα ίδια και την Καθαρά Πέμπτη: «Βλέποντας, αγαπητοί, την μεγάλη σας προθυμία στο να συγκεντρώνεσθε στην σύναξί μας στον ναό, διακατέχομαι από μεγάλη χαρά και δεν παύω να δοξάζω τον φιλόανθρωπο Θεό για την προκοπή σας». Έρχεται όμως και το Σάββατο: «Θέλω να αρχίσω την συνειθισμένη μου διδασκαλία, αλλά

διστάζω και υποφέρω. Λίγο φύσηξεν ο διάβολος και ξεχάσατε όλη την προηγούμενη διδασκαλία και την καθημερινή παραίνεσι. Τρέξατε οι πάντες στην σατανική εκείνη πομπή, στον Ιππόδρομο. Βγάλατε από τις ψυχές σας την σύνεσι της αγίας Τεσσαρακοστής και πέσατε στα δίχτυα τού διαβόλου». Κρίμα στα τόσα κηρύγματα.

Συνέβαιναν όμως διάφορα παράξενα πράγματα. Πολλοί από τους ακροατάς νύσταζαν, άλλοι δεν πρόσεχαν ή πρόσεχαν άλλου. «Αλλά ξυπνήστε και αφήστε την βαρυεστημάρα. Σάς κηρύττουμε ερμηνεύοντες την Αγία Γραφή, και σεις αντί να προσέχετε παίρνετε τα μάτια σας από μένα και κοιτάτε προσεκτικά τις λαμπάδες και τον νεωκόρο που τις ανάβει. Δεν βλέπετε τίποτε το παράξενο, ούτε κάτι το παράδοξο. Βλέπετε ένα άνθρωπο που κάνη συνηθισμένα πράγματα. Και όμως στρέφετε προς τα εκεί τα πρόσωπα σας» (Λόγος Δ' εις την Γένεσιν). Πολλοί βαρυόντουσαν τα συνεχή κηρύγματα. Πήγαιναν στα πρώτα και σιγά-σιγά αραίωναν: «Τι συμβαίνει; Όσο προχωρούν οι εορτές, τόσο και οι συγκεντρώσεις γίνονται αραιότερες. Αλλ' ας μη βαρυόμαστε εμείς οι παρόντες. Αυτές οι συνάξεις γίνονται αραιότερες ως προς το πλήθος, αλλ' όχι ως προς την προθυμία. Λιγότερες σε αριθμό, αλλ' όχι και στον ιερό πόθο» (Ομιλία προς τους εγκαταλείψαντας την σύναξιν της Εκκλησίας).

Οι δε Κωνσταντινουπολίτες ήσαν λίαν ευπαθείς και στις καιρικές συνθήκες. Καταπέλτης ο ιερός Πατήρ: «Τι συμβαίνει λοιπόν; Έπρεπε όλη η Πόλις να είναι εδώ, παρούσα σήμερα. Και όμως ελάχιστοι από τους πιστούς προσήλθαν. Γιατί άραγε; Μήπως αίτιον είναι η λάσπη και η βροχή; Δεν θέλω να το πιστέψω. Δεν είναι η λάσπη αλλ' η ραθυμία σας και η πεσμένη σας προθυμία. Πώς μπορούν να συγχωρηθούν αυτοί που απουσιάζουν, την στιγμή που αυτοί οι μάρτυρες που ήλθαμε να τιμήσουμε περιφρόνησαν και αυτή την ίδια τους την ζωή; Και είναι δυνατόν να εμποδισθούν από την λάσπη;» (Ομιλία εν τη παλαιά Πέτρα).

Πιστεύει ότι «όπου υπάρχει πλούτος και άρπαγες εκεί ο άνθρωπος είναι λύκος. Όπου υπάρχει πλούτος και θηριωδία εκεί βλέπω λιοντάρι και όχι άνθρωπο» (Λόγος ΣΤ' εις τον πτωχόν Λάζαρον). Δεν υπάρχει σχεδόν λόγος όπου να μη καταφέρεται κατά της ασπλαχνίας των πλουσίων και της ανάγκης για φιλανθρωπία και ελεημοσύνη. Οι αντίπαλοί του τον κατηγορούσαν: «Αεί κολλάσαι τοις πλουσίοις». Και απαντούσε: «Κολλώμαι πλουσίοις ότι κολλώνται πτωχοίς». Αυτός ο άνισος αγών τον ωδήγησε στην εξορία και τον μαρτυρικό θάνατο. Όμως ποτέ δεν υπεχώρησε καίτοι εγνώριζε τι τον περιμένει.

Ας επανέλθουμε όμως στο παράπονο του ιερού Πατρός για την συμπεριφορά των Χριστιανών μέσα στον ναό: «Όταν γίνεται προσευχή, νέοι και γέροντες κάθονται ψυχροί. Ανάξιοι και καθάρματα μάλλον παρά νέοι, καγχάζοντας, συνομιλούντες και

κοροϊδεύοντες αλλήλους, καθισμένοι στα γόνατα... Βλέπετε πόση κακία κατέχει την οικουμένη... Βλέπω και άλλους να κουβεντιάζουν όρθιοι, ενώ τελείται η θεία Λειτουργία. Οι δε πιο ανόητοι απ' αυτούς, όχι μόνον την ώρα της προσευχής αλλά και την ώρα που δέχονται την ευλογίαν του ιερέως. Τι τόλμη, Θεέ μου, πότε θα έλθη η σωτηρία; Πώς θα μπορέσουμε να εξιλεώσουμε τον Θεό; Δεν καταλαβαίνεις ότι συμπροσεύχεσαι με αγγέλους; Με αυτούς συμπάλλεις, με αυτούς υμνείς και στέκεσαι και γελάς; Δεν φοβάσαι τον Θεό;» (Ομιλία ΚΔ' εις τας Πράξεις).

Και εντός τού ναού ευρισκόμενοι «ενωτισθώμεν» τα παράπονα τού ιερού Πατρός διά τους μετέχοντες εις την θείαν Ευχαριστίαν. Ερωτά κατά πρώτον: «Ποιους πρέπει να παραδεχθούμε; Αυτούς που κοινωνούν μια φορά τον χρόνο; Αυτούς που κοινωνούν πολλές φορές; Αυτούς που κοινωνούν λίγες; Ούτε τους άπαξ, ούτε τους πολλάκις, ούτε τους ολιγάκις. Αλλά μόνον αυτούς που έχουν καθαρή συνείδησι. Αυτούς που έχουν καθαρή καρδιά και βίον ανεπίληπτον. Αυτοί μπορούν να προσέρχωνται πάντοτε. Οι άλλοι ούτε μία φορά τον χρόνο. Γιατί παίρνουν κρίμα καταδίκη, κόλασι και τιμωρία» (Ομιλία ΙΖ' εις την προς Εβραίους). Και αλλού λέγει: «Γνωρίζω ότι πολλοί από σας θα έλθουν να κοινωνήσουν επειδή ήλθε κάποια εορτή. Σας είπα και σας ξαναείπα: δεν πρέπει να εξετάζετε πότε θα έλθη η εορτή για να κοινωνήσετε, αλλά να καθαρίζετε την συνείδησί σας και τότε να εγγίζετε αυτή την ιερά θυσία. Γιατί ο μαγαρισμένος και ο ακάθαρτος, έστω και αν έλθη εορτή δεν δικαιούται να κοινωνήση εκείνη την άγια και φρικτή σάρκα. Ο καθαρός όμως, αυτός πού με ακριβή μετάνοια έχει σφογγίση τα πλημμελήματά του, και κατά την εορτή και πάντοτε μπορεί να συμμετέχη στα θεία Μυστήρια και έτσι να γίνεται άξιος των δωρεών του Θεού. Όμως μερικοί τα περιφρονούν όλα αυτά και ενώ είναι γεμάτοι από μύρια κακά, σαν δουν να έρχεται η εορτή, σαν να τους σπρώχνη κάτι, εγγίζουν τα άχραντα Μυστήρια, τα οποία ενώ είναι τέτοιοι ούτε να δουν δεν επιτρέπεται» (Λόγος εις το άγιον Βάπτισμα).

Για την μετοχή στην θεία Ευχαριστία χρειάζεται επιμελής προετοιμασία: «Σας παρακαλώ, όταν πρόκειται να μετάσχετε στην θεία Κοινωνία, πρέπει πριν από πολλές ημέρες να καθαρίζετε τους εαυτούς σας με μετάνοια, προσευχή, ελεημοσύνη και με απασχόληση στην πνευματική ζωή» (Λόγος ΣΤ' «Περί Ακατάληπτου»).

Ασχολείται εις πολλάς του ομιλίας με τον τρόπο προσελκύσεως εις την θείαν Κοινωνίαν και παραπονείται εντόνως διά την συμπεριφορά των Χριστιανών: «Υπάρχει ένα αμάρτημα. Ποιο; Το να μη προσέρχεσθε με φρίκη, αλλά κλωτσώντας, χτυπώντας, γεμάτοι θυμό, φωνάζοντας, κοροϊδεύοντας, σπρώχνοντας ο ένας τον άλλον, γεμάτοι ταραχή... Στην αγορά να υπάρχη ησυχία και στην εκκλησία κραυγές; Στο πέλαγος γαλήνη και στο λιμάνι τρικυμία; Γιατί θορυβείς; Πες μου, άνθρωπε μου, γιατί βιάζεσαι; Υπάρχει η ανάγκη κάποιων πραγμάτων; Αλλ' είναι δυνατόν να σκέπτεσαι κάποιες υποθέσεις, κατ' αυτήν την ώρα; Θυμάσαι ότι

ευρίσκεσαι στην γη; Νομίζεις ότι ευρίσκεσαι ανάμεσα σε ανθρώπους; Και δεν είναι το μυαλό σου σκέτη πέτρα, το να νομίζης κατ' αυτόν τον καιρό ότι πατάς στην γη και ότι δεν συγχορεύεις με τους αγγέλους; Μυστήρια λέγονται και όντως είναι. Όπου δε υπάρχουν μυστήρια εκεί επιβάλλεται σιγή. Με πολλήν λοιπόν σιγή, με πολλή ευταξία, με την πρέπουσα ευλάβεια να προσερχώμεθα σ' αυτήν την θυσία» (Λόγος εις το άγιον Βάπτισμα).

«Αφήστε λοιπόν, κραυγάζει ο Πατήρ, αφήστε τα φαγητά και τα μαγικά. Αξιοθαύμαστο και μοναδικό φαγητό είναι ο Σταυρός. Αυτός έχει μεγίστην ισχύ. Ευτυχής η ψυχή που επικαλείται το όνομα τού Ιησού Χριστού, που για μας σταυρώθηκε. Αυτό το όνομα να επικαλεσθή και κάθε αρρώστια θα φύγη και κάθε επιβουλή σατανική θα υποχώρηση» (Κατήχησις ΙΒ'). «Δεν γνωρίζεις πόσα κατώρθωσεν ο Σταυρός; Κατέλυσε τον θάνατο, έσβησε την αμαρτία, αχρήστευσε τον Άδη, διέλυσε την δύναμι τού διαβόλου και δεν είναι ικανός και αξιόπιστος να σου δώσει την υγεία τού σώματος; Ανέστησε όλη την οικουμένη και συ δεν τον εμπιστεύεσαι;» (Λόγος εις τον Σταυρόν).

Υπάρχουν κάποιες φεμινίστριες της συμφοράς που ανιστορήτως κατηγορούν τους αγίους Πατέρας επί μισογυνισμού. Απ' αυτή την συκοφαντία (διότι περί συκοφαντίας πρόκειται) δεν εξαιρείται ο άγιός μας. Τιμά τις αγαθοπροαίρετες, ελέγχει τις ελαφρόμυαλες. Λέγει (και πολύ σωστά): «Μέγαν αγαθόν γυνή, ωσπερούν και κακόν μέγα» (ομιλία Κ' εις την προς Εβραίους). Με αυτό το «μέγα αγαθόν» ο ιερός Πατήρ είχε στενάς και επωφελείς σχέσεις. Η Ολυμπιάς, η Πενταδία, η Πρόκλη, η Σαλβίνα, ήσαν από αυτές. Δεν είχε όμως σχέσεις με το «μέγα κακόν». Τις «ανασείστριες και ταραξάνδριες» γυναίκες, την Ευγραφία, την Μάρσα, την Καστρικία. Δεν ανείχετο τον προκλητικόν τρόπον ζωής των. «Γραίδες ούσαι διό τον χρόνον, τι ανηβάν παραβιάζεσθε το σώμα, βροστρύχους επί τού μετώπου φέρουσαι καθαπερ εταιρίδες, υβρίζουσαι και τας λοιπάς ελευθέρας, επί απάτη των συντυγχανόντων και τούτο χήραι;» (Παλλαδίου, Βίος Ι. Χρυσοστόμου κεφ. Δ' και Η').

Άλλ' ας έλθουμε σε κάποια αλλά παράπονα. Ασχάλλει ο άγιος διά τις ιεροκατηγορίες: «Ακονίζουμε την γλώσσα μας κατά των ιερέων» (ομιλία ΠΣΤ' εις το κατά Ιωάννην). «Εάν αυτοί που κακολογούν τον πατέρα ή την μητέρα τους πρέπει να θανατώνονται (κατά την Παλαιά Διαθήκη), ποιας τιμωρίας θα είναι άξιος αυτός που τολμά να κατηγορήση εκείνον που είναι κατά πολύ αναγκαιότερος και καλύτερος από τους γονείς; Και δεν φοβάται μήπως ανοίξη η γη και τον καταπιή ή μήπως πέσει κεραυνός απ' τον ουρανό και κατακαύση την κατηγορούσα γλώσσα του;» (Ομιλία εις Πρίσκιλλαν και Ακύλαν). Η χάρις των μυστηρίων δεν εξαρτάται από το ποιόν του τελούντος κληρικού. Ο κληρικός απλώς «την εαυτού δανείζει γλώτταν και την εαυτού παρέχει χείρα» (ομιλία ΠΣΤ' εις το κατά



Ιωάννην). Ο ιδιωτικός βίος τού κληρικού δεν παρακωλύει τον αγιασμόν των μυστηρίων. «Και δι' αναξίων είωθεν ο Θεός ενεργείν» (Ομιλία Η' εις την Α' προς Κορινθίους). «Δεν μας χαρίζεται η χάρις τού άγιου Πνεύματος εξ αίτιας της αρετής των ιερέων. Αυτός καθήκον έχει να ανοίγη το στόμα του, το παν είναι έργον Θεού» (ομιλία ΠΣΤ' εις το κατά Ιωάννην). Και διά να μη παρεξηγηθεί προσθέτει: «Τα λέγω αυτά χωρίς να παραδέχωμαι αυτούς που αναξίως μετέρχονται την ιερωσύνη. Τουναντίον ....

## I. ΚΑΡΔΑΣΗΣ

Πηγή: [tokandylaki.blogspot.gr](http://tokandylaki.blogspot.gr)